

LIBERTY OF
CONSCIENCE

LLIBERTAT DE
CONSCIÈNCIA

**Access full
version**
Accés versió
completa

**Martha C.
Nussbaum**
CCCB

www.cccb.org

LIBERTY OF CONSCIENCE

The attack
on equal respect

Breus CCCB

Martha C. Nussbaum

«Your Selvs praetend libertie of Conscience, but alas, it is but selfe
(the great God Selfe) only to Your Selves.»

ROGER WILLIAMS, *Letter to the Governors of Massachusetts and
Connecticut* (1670, in Williams, 1988, vol. II)

Equal liberty of conscience¹

Every year, at Thanksgiving, thousands of small American children dress up like Pilgrims. Grave in tall hats and buckled shoes, or starched bonnets and aprons, they proudly act out the story of that courageous band of settlers who fled religious persecution in Europe, braving a perilous ocean voyage and the harsh conditions of a Massachusetts winter—all in order to be able to worship God freely in their own way. Those who survived feasted with the native inhabitants and gave thanks to God.

Americans cherish and celebrate this story, but too rarely reflect on its real meaning: that religious liberty is very important to people, and that it is often very unequally distributed. The dominant majority in England did not have to run risks to

worship God according to their consciences. They established an orthodoxy, an official church, that favored them and subordinated others. In the England from which the Pilgrims fled, people were not equal citizens, because their rights were not equally respected by the government under which they lived. The Pilgrims were not expelled from England, as the Jews had earlier been expelled, but they were living in a condition of subordination. Something very precious had been withheld from them, and it was to recover that space of both liberty and equality that they crossed the ocean in three small vessels.

The lesson of the first Thanksgiving is easy to forget. Indeed, the early settlers themselves soon forgot it, establishing their own repressive orthodoxy, from which others fled in turn. People like exclusive clubs and orthodoxies that rank them above others. My mother's ancestors came over on the Mayflower, and some of my relatives were obsessed with triumphal genealogizing, as they marshaled the evidence that they belonged in the exclusive and socially prominent Mayflower Society, while others did not. The Pilgrims' quest for freedom, centuries later, had become elite Americans' quest for superiority. Nor was religious toleration in a healthy state among the Pilgrims' descendants, as the exclusion of Jews and Roman Catholics from local private schools, country clubs, law firms, and prestigious social events indicated. When I later married a Jew and converted to Judaism, the Pilgrims'

LLIBERTAT DE CONSCIÈNCIA

L'atac al respecte
igualitari

Breus CCCB

Martha C. Nussbaum

«Preteneu defensar la llibertat de consciència, però, ai las!, és només egoisme (el gran déu Jo), és només per a vosaltres.»

Roger Williams, *Carta als governadors de Massachusetts i de Connecticut* (1670, a WILLIAMS 1988, vol. II)

La llibertat de consciència igualitària¹

Cada any, el dia d'Acció de Gràcies, milers de nens nord-americans es disfressen de pares pelegrins. Amb expressió seriosa, vestits amb els seus barrets de copa alta i les seves sabates de sivella o amb les seves còfies i els seus davantals emmidonats, representen orgullosament la història d'aquells primers colons que, fugint de les persecucions religioses a Europa, van emprendre una perillosa travessia de l'oceà i es van enfrontar al duríssim hivern de Massachusetts per ser lliures de venerar Déu a la seva manera. Els supervivents van celebrar un banquet amb els nadius de la regió i van donar gràcies a Déu.

Els nord-americans estimen i celebren aquesta història, però no acostumen a reflexionar sobre el seu veritable significat: la importància de la llibertat religiosa per a les persones, i la desigualtat

del seu repartiment. A Anglaterra, els membres de la majoria dominant no havien de córrer riscos per venerar Déu segons els indicava la seva consciència. Havien institucionalitzat una ortodòxia, una religió oficial, que els afavoria, a ells, i subordinava els altres. Els ciutadans de l'Anglaterra abandonada pels pares pelegrins no eren tots iguals, ja que el govern no respectava d'una manera equitativa els seus drets. Els peregrins no havien estat expulsats del seu país, com els havia succeït anteriorment als jueus, però sí que es trobaven en una situació subordinada. Els havia estat arrabassat quelcom de molt valuós, i si van gosar travessar l'Atlàntic en tres petits vaixells va ser per poder gaudir d'un espai de llibertat i d'igualtat.

És fàcil oblidar la lliçó que ens ensenya la primera Acció de Gràcies. De fet, els mateixos colons no van trigar a oblidar-la i de seguida van institucionalitzar la seva pròpia ortodòxia repressora, de la qual altres van haver de fugir al seu torn. A la gent li agraden les ortodòxies i els clubs exclusius que els situen per sobre dels altres. Els avantpassats de la meva mare van arribar amb el *Mayflower*, i alguns dels meus parents, obsessionats amb la genealogia del triomf, es vantaven de pertànyer a l'exclusiva i privilegiada Mayflower Society mentre que d'altres no podien dir el mateix. Segles després, l'afany de llibertat d'aquells primers colons havia derivat en un afany de superioritat de l'elit nord-americana. I la tolerància religiosa tampoc no vivia el seu millor moment entre els descendents dels pelegrins, com ho demostra

Martha C. Nussbaum

Chair Professor in Law and Ethics at the University of Chicago's Department of Philosophy and Law School, Martha Nussbaum is one of today's most prominent thinkers in the sphere of philosophy and the social sciences. She has received twenty-five honorary degrees from universities around the world and numerous distinctions, including the Prince of Asturias Award for Social Sciences in 2012. She has edited fifteen books and is the author of numerous publications, the most recent of which are *From Disgust to Humanity: Sexual Orientation and Constitutional Law* (2010), *Not For Profit: Why Democracy Needs the Humanities* (2010), *Creating Capabilities: The Human Development Approach* (2011), *The New Religious Intolerance: Overcoming the Politics of Fear in an Anxious Age* (2012), *Philosophical Interventions: Book Reviews 1985-2011* (2012), *Political Emotions: Why Love Matters for Justice* (2013) and *Anger and Forgiveness* (at press).

Catedràtica de Dret i Ètica del Departament de Filosofia i de la Facultat de Dret de la Universitat de Chicago, és una de les pensadores actuals més destacades en l'àmbit de la filosofia i les ciències socials. Ha rebut vint-i-cinc graus honoraris d'universitats d'arreu del món i nombroses distincions, entre les quals destaca el Premi Príncep d'Astúries per les Ciències Socials el 2012. Ha estat editora d'una quinzena de llibres i autora de nombroses obres, les més recents de les quals són From Disgust to Humanity: Sexual Orientation and Constitutional Law (2010), Sense ànim de lucre: per què la democràcia necessita les humanitats (2010), Crear capacitades: proposta para el desarrollo humano (2011), La nueva intolerancia religiosa: cómo superar la política del miedo en una época de inseguridad (2012), Philosophical Interventions: Book Reviews 1985-2011 (2012), Emociones políticas: ¿por qué el amor es importante para la justicia? (2013) i Anger and Forgiveness (en preparació).

Breus

Breus CCCB publishes bilingual editions of the most outstanding lectures offered at the CCCB. The digital version presents some of the titles that have appeared previously in the printed collection.

Titles published: http://www.cccb.org/en/col_leccio-breus_collection-9718

Breus CCCB publica, en edició bilingüe, les conferències més destacades celebrades al CCCB. La versió digital presenta alguns dels títols apareguts prèviament dins de la col·lecció en paper.

Títols publicats: http://www.cccb.org/ca/col_leccio-collecci_breus-9718

Colophon / Crèdits

Lecture given at the Centre of Contemporary Culture of Barcelona on 28 June 2010 and also published in Spanish by the CCCB and Katz Editores (Dixit collection, 2010). / Conferència pronunciada al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona el 28 de juny de 2010 i publicada també en castellà pel CCCB i Katz Editores (col·lecció Dixit, 2010).

Edition / Edició: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

Collection direction / Direcció de la col·lecció: Judit Carrera

Editorial coordination / Coordinació editorial: Marina Palà

Collection design / Disseny de la col·lecció: © Compañia

Editing of texts / Edició de textos: Rosa Puig

Translation / Traducció: Zoraida de Torres Burgos

Correction / Correcció: Paul Hammond, Debbie Smirthwaite, Montserrat Vallvé Viladoms

Photograph / Fotografia: CCCB © Miquel Taverna, 2010

Digital layout / Composició digital: Lluís Sanosa

© Martha C. Nussbaum

© Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 2015

Montalegre, 5 - 08001 Barcelona

<http://www.cccb.org>

ISBN paper: 978-84-615-1946-0 (2011)

ISBN epub: 978-84-617-3096-4 (2015)

All rights reserved / Reservats tots els drets d'aquesta edició

An initiative of / Una iniciativa de:

CCCB Centre de Cultura
Contemporània
de Barcelona

CCCB is a consortium of / El CCCB es un consorcio de:

Diputació
Barcelona

